

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	ทางรูปแบบการจัดทำแผนสุขภาพกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นายศุภชัย อธิมา
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	อาจารย์ ดร.อลงกรณ์ คุณตระกูล

บทคัดย่อ

การสร้างเสริมสุขภาพในระดับชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนสุขภาพ กิจกรรมในแผนสุขภาพจึงไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาสุขภาพได้อย่างแท้จริง การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของประชาชนในการจัดทำแผนสุขภาพ รวมถึงการวิเคราะห์รูปแบบของการจัดทำแผนสุขภาพของชุมชน ตลอดจนเพื่อศึกษารูปแบบของแผนสุขภาพที่มีความเหมาะสมและสามารถแก้ไขปัญหาได้แท้จริง ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ในส่วนของการจัดทำแผนสุขภาพในระดับชุมชน

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยใช้วิธีการศึกษา (Case Study) ในกองทุนหลักประกันสุขภาพจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลบวกล้าง องค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง และเทศบาลตำบลสันกำแพง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม จำนวนรวมทั้งสิ้น 30 คน และศึกษาจาก เอกสารสรุปผลการดำเนินงานประจำปีและข้อมูลในระบบออนไลน์

จากการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วย กลุ่ม อสม. ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ โดยมีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนสุขภาพ ซึ่งรูปแบบการจัดทำส่วนใหญ่จะเป็นชุดกิจกรรมที่กำหนดมาจากส่วนราชการ การทำในลักษณะ “โครงการนำร่อง” และโครงการ “ตามกระแส” เรื่องการสร้างสุขภาพ ส่วนประชาชนทั่วไปจะมีส่วนร่วมเพียงการเข้ารับบริการในฐานะกลุ่มเป้าหมายของโครงการเท่านั้น ทำให้บางชุดกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้จริงในพื้นที่ กิจกรรมขึ้นอยู่กับงบประมาณ ไม่มีความต่อเนื่องของกิจกรรม การแก้ไขปัญหา ขณะเดียวกันยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนสุขภาพ ได้แก่ นโยบายของ

ทางราชการ แนวทางการบริหาร โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณ และบุคลากรภาครัฐ แต่ถึงอย่างไรชุมชนยังต้องการแผนสุขภาพที่มาจากประชาชนร่วมคิด ร่วมทำ ผ่านเวทีของกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน ภายใต้การดูแลด้านวิชาการที่จำเป็นจากบุคลากรภาครัฐในลักษณะ “พี่เลี้ยง”

ผู้เขียนได้เสนอแนะเพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนสุขภาพ 2 ประเด็น ได้แก่ การสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนทุกขั้นตอน และการลดปัจจัยที่ไม่พึงประสงค์ในการก่อเกิดแผนสุขภาพ

Independent Study Title	Health Program Formation Patterns of the Local Health Insurance Funds, Sankamphaeng District, Chiang Mai Province
Author	Mr. Supachai Atima
Degree	Master of Public Administration
Independent Study Advisor	Lecturer Dr. Alongkorn Khutrakun

ABSTRACT

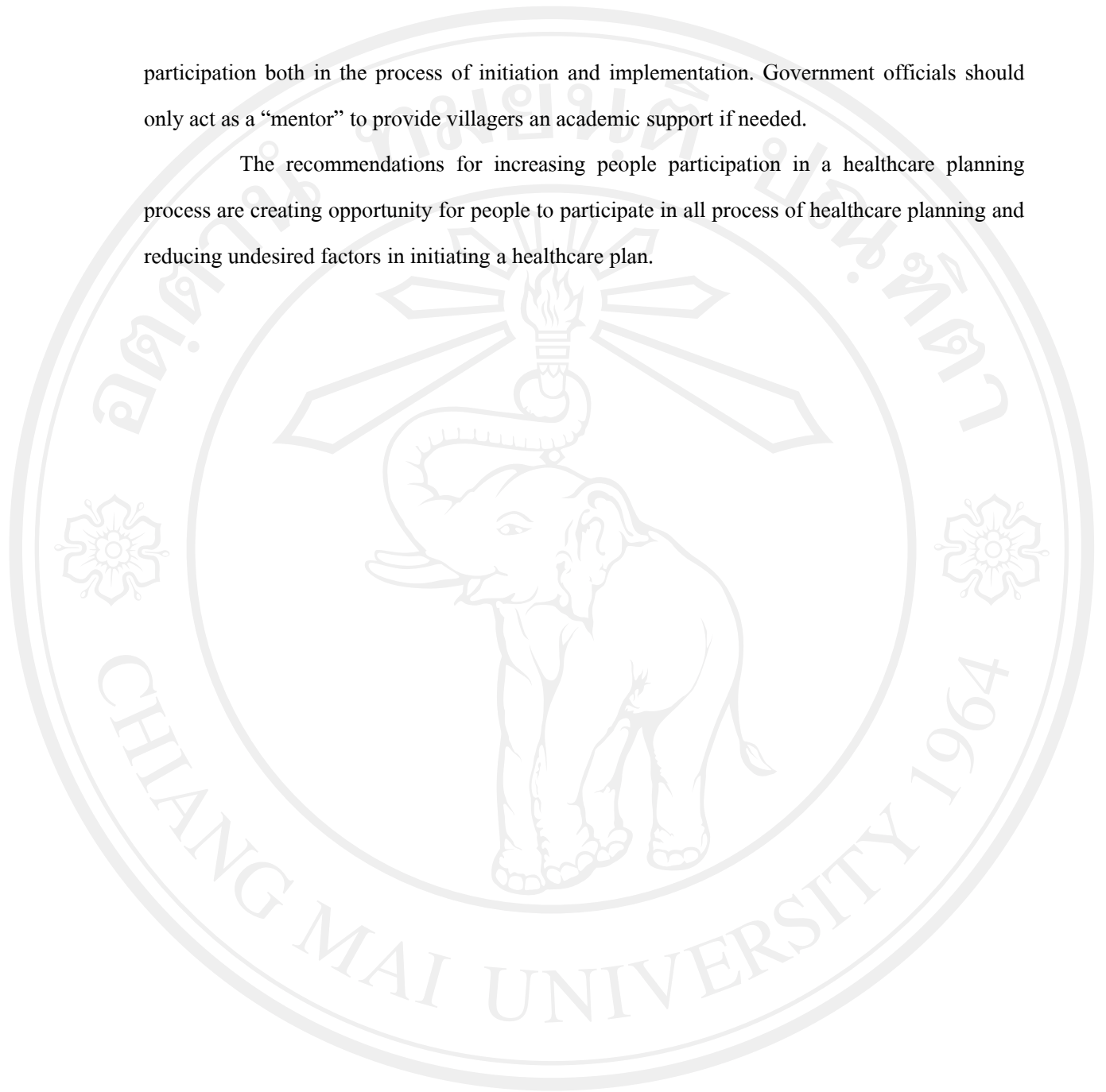
Promoting healthcare in a community level mostly lack of villagers' participation in formulating healthcare plan. Therefore, activities in such a plan are mostly impracticable. As a result, the healthcare problems repeatedly occur. This study's objectives are to study roles of people involve in healthcare planning; to analyze patterns of healthcare planning; and to study a "working" pattern of healthcare plan in a community level. The result of the study could be used as a guideline for improving performance of community healthcare fund, especially in terms of formulating a healthcare plan in a community level.

Using qualitative methodology, this research studies three cases including Buakkhang Tambon Municipality, Chaechang Tambon Administrative Organization, and Sankamphaeng Tambon Municipality. Primary data collected from 30 people using interview and focus group technique and secondary data collected from annual reports, and online data.

The research found that key participants in a healthcare planning are village healthcare volunteers, community leaders, government healthcare officials, and members of community healthcare fund management committee. The plans are top-down and directed from government officials, mostly in the forms of "pilot project" and "go-with-the-tide project" based on current healthcare issues. Villagers merely are passive targets of the project. Hence, some activities in the healthcare plan cannot be implemented in the community. Activities largely depend on budget which is varied each year, so the continuity of the activities does not exist. Factors related to healthcare planning are government policy and administrative approach especially the budget distribution and personnel. Community needs a healthcare plan that derives from people

participation both in the process of initiation and implementation. Government officials should only act as a “mentor” to provide villagers an academic support if needed.

The recommendations for increasing people participation in a healthcare planning process are creating opportunity for people to participate in all process of healthcare planning and reducing undesired factors in initiating a healthcare plan.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved